



**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. 2. An revalidatio matrimonii, nulliter contracti, fieri debeat coram
Parocho, & testibus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

præstare possunt, vel supplere. Si autem sermo sit de professione invalida non ex defectu consensûs in proficiente, nec in religione novus consensus necessarius erit impedimento recedente; cum enim utrinque præstitus fuerit in principio verus consensus, licet adhuc inefficax ad producendum effectum vinculi, quo tenentur verè professi, & inefficacia solùm nascatur ex defectu ætatis v. g. sublato præcisè hoc defectu, manentibus cæteris, consensus prior non retractatus evadit efficax, ut dicemus infra.

334. Quare not. nos non dicere, consensum præteritum, licet non retractatum, nunquam insufficientem; v. g. quòd non sufficiat existentia solùm habitualis. Nam consensum semel verè datum, & non retractatum, licet illi ex intervallo accedat alterius consensus reciprocus; & acceptatio (modò non sit nimum intervallum temporis, quo posito amba voluntates non possunt coalescere in verum contractum) sufficere concedimus, ut etiam ostendi potest in aliis exemplis; c. *fin. de Procurat. in 6.* Nam consensus à Procureto specialiter constituto ad contrahendum matrimonium, nomine constituentis præstitus, etiam alterà parte consentiente, sufficit ad matrimonium, esto constitutio, seu consensus constituentis tunc non exstat in re, & formaliter, seu actu, sed physicè præterierit, modò interim non sit revocatus; & c. *Cum inter. 21. de elect.* ubi; in electio facta dicitur, licet consensus electi primùm ex intervallo accedat, electione solùm habitualiter perseverante, non obstante, quòd per mutuum consensum eligentium, & electi, quasi conjugale vinculum specialiter sit contractum, ut ait textus.

335. Vera igitur ratio, propter quam requirimus in hoc casu novum consensum ex parte illius, qui consensit *solum ore*, non corde, est, quia *sola verba sine animo se obligandi, in re nullam pariunt obligationem in vim contractus* ex n. 87. & reliq. consequenter nihil verè, ac in re tradunt; sine vera autem traditione, quæ fiat corde, & ore, non stat matrimonium verum, ex dictis supr. ergo, ut fiat matrimonium, ex parte illius, qui causam dedit huic nullitati, necessarius est consensus verus cordis. Et quoniam ubi nihil verè, ac in re
Tom. IV.

traditur, in re etiam nihil acceptari potest, acceptatio primi consensûs ficti nulla fuit; præsertim cum conditionata esse soleat, *severè promittas*, conditione eo casu non subsistente; cum autem sine acceptance promissionis veræ non stet matrimonium, & hæc antecedenter facta non sit, & fieri non possit, nisi acceptanti nota sit modo humano, nimirum signo externo; ideo, & in hoc novam acceptationem, & in illo consensum, etiam oris, ad validè renovandum matrimonium requirimus.

§. 2.

An revalidatio matrimonii, nulliter contracti, fieri debeat coram Parocho, & testibus?

Potissima quæstio est in casu, quo matrimonium nulliter celebratum est, propter *latens* aliquod impedimentum dirimens, & ea validitio fieri debeat novo utriusque putativi Conjugis consensu, ut dictum est n. 81. vel, ubi nullus fuit defectus ex parte consensus, sed solùm inhabilitas juris positivi ex parte subjecti, novus animi consensus præstari debeat coram Parocho, & testibus, non obstante, quòd prius coram iisdem matrimonium jam celebraverint? Paulus Comitulus *l. 1. Respons. moral. q. 120.* & Basil. Pont. *l. 5. hic, cap. 6.* universaliter affirmant, quotiescunq; matrimonium, ante nullum, venovandum est; Navarrus autem *lib. 4. Consil. de sponsal. Consil. 11.* & alii, solùm pro casu, quo matrimonium nullum fuit ex impedimento utrumque conjugem afficiente. Pro cujus sententiæ firmamento aliqui adducunt responsum Clementis VIII. qui super hoc quæsitus, fertur respondisse, *etiam decepti consensum novum requiri coram Parocho, & testibus*, pro casu, quo deceptor præstito vero consensu restaurare cupit matrimonium, ex defectu veri consensûs in ipso, prius nullum, ut refert Paulus Comitulus cit.

336. Verùm Resp. generaliter nullum matrimonium ex aliquo impedimento occulto irritum, coram Parocho, & testibus celebratum, indigere præsentia Parochi, & testium ad sui revalidationem; sic Barbosa. *P. 2. de potest. Episcop. allegat. 32. num. 157.* Sanch. *lib. 2. hic D. 32. à n. 13.* & alii

alii graves authores cum Castropal. cit. §. 3. n. 2. dicente, hanc doct. inam esse satis probabilem, & in conscientia tutam, atque securam V. dicta n. 482. Quia hoc non exigit decretum Tridentini, cujus intentio exigens præsentiam Parochi, & testium in contractu matrimonii salva stat, licet in revalidatione non adhibeatur. Aliud enim non intendit, quam *invalidare matrimonia inter duos contracta, de quorum expresso consensu Ecclesie per testes legitimos constare non poterat*; unde fiebat, quod sæpe veri conjuges ab invicem recederent, & alias adulterinas nuptias celebrarent, Ecclesiâ (utpote de prius contracto matrimonio ignarâ) non valente correctionem adhibere; at in dato casu id non contingit. Et ita expressè etiam tenet Pyrrhus Corradus l. 7. dispens. Apostol. c. 7. §. *matrim. inter se*, dicens: quando aliàs servata est forma Trid. sufficere consensum secretò prælati ad matrimonii revalidationem.

538. Ad Author. Clement. VIII. respondet Gobat, in *Theol. experiment. tr. 10. n. 419.* illum non respondisse ex Cathedra, sed ut doctorem privatum; nec responsum ejus esse legitimè publicatum; imò Pium V. teste Navarro, Sanchi. Coninch. Hurtado, & aliis apud Castropal. cit. n. 2. contrarium declarasse, & sacram poenitentiarum frequenter istâ declaratione uti. Nec obstat Farinacius *decis. 265.* dicens, idem à Rota decisum esse, in favorem sententiæ requirentis præsentiam Parochi, & testium, in revalidatione matrimonii. Nam in eo casu impedimentum non erat latens, seu occultum, sed probabile; & sic matrimonium nec apparenter validum. Accedit, quòd licet illa decisio foret authentica, & de impedimento penitus occulto loqueretur, plus non haberet, quàm rationem sententiæ gravis authoris; nec illam nos sequi cogeret, quia vim legis non habet, cum ei deficiat publicatio: sic Castropalaus cit. num. 5.

539. Dices: quando dispensatur in impedimento occulto, ad revalidandum matrimonium, apponi solet hæc clausula: si ita est, cum eis, ut inter se, & servatâ formâ Tridentini contrahant, dispenses; ergo etiam in revalidatione matrimonii requiritur observatio formæ à Tridentin.

præscriptæ. Resp. servandam omninè esse, si prius servata non fuit, cujus contrarium supponit casus propositus. Cæterùm in illis dispensationibus, ea clausula non apponitur, ut *forma, & conditio*, sed solum *ut admonitio*, ut observetur, quod de jure servandum est, ut notat Pyrrhus Corradus l. 7. *dispens. Apostol. c. 7. n. 17.*

Quæstio est, an saltem in ipsis contrahentibus, post sublatum impedimentum requiratur novus consensus, esto is non amplius præstetur coram Parocho & testibus, si eum jam prius, licet nulliter propter latens impedimentum coram illis præstiterunt? Resp. si consensus mutus cordis, & oris, jam præcessit in facie Ecclesie, & solum extrinsecè impeditus, quominus præstiterit verum matrimonium, nec interim revocatus est, sed moraliter perseverat, etiam sublato impedimento, valde probabile videri, nec in ipsis matrimonium revalidantibus requiri novum consensum. Si enim duo nulliter contraxissent ex defectu *ætatis*, & hoc defectu sublato habitualiter perseverarent in priori affectu; matrimonium evaderet validum sine omni alio. Sic si pubes cum impubere contraxit, licet nulliter ob defectum *ætatis* occultum, ætate adveniente matrimonium valet; modò impubes, factus pubes, consensum non retractet, & pubes etiam in priori voluntate perseveret.

Dices: prior consensus fuit invalidus; consensus invalidus non facit matrimonium; ergo prior consensus non facit matrimonium: facile responderetur distinctione: fuit *invalidus privativè*, & solum extrinsecè, ex mera absentia *ætatis*; C. *invalidus positivè*, seu *intrinsicè*, ex quadam contrarietate cum matrimonio; Nam, ex consensu autem invalido merè privativè, & solum extrinsecè bene potest nasci matrimonium, si tollatur illud extrinsecum, nimirum defectus *ætatis*, ut diximus num. priori; ergo. Aliud est, si foret *positivè*, seu *intrinsicè* invalidus seu ineptus; tunc enim nec sublato impedimento sufficeret ad matrimonium validum.

Res explicari potest exemplo Theologico ex communi argumento, quod ab illis, qui negant, lumen gloriæ suppleri posse per consensum DEI solum extrinsecum.

cum, quod sic proponitur: intellectus creatus ex se est improporcionatus ad videndum DEUM, sicut est in se; ergo, ut videat DEUM, sicut est in se, debet per aliquid sibi superadditum reddi proporcionatus in se; ergo nequit per aliquid merè extrinsecum. Nam ad hoc communiter respondetur, intellectum esse intrinsecè improporcionatum, ut *suis tantum viribus* videat DEUM, sicut est in se; & hanc intrinsecam improporcionem tolli non posse per ullum superadditum sive extrinsecum, sive intrinsecum; non autem esse intrinsecè, sed solum extrinsecè improporcionatum, ut *suis, & alienis viribus videat DEUM*, sicut est in se; & sic omnino debere proporcionatum reddi per aliquid superadditum, nimirum ut tollatur defectus alienarum virium, ut *præter suas, habeat etiam alienas vires*; hoc autem fieri potest auxilio alieno sive intrinsecò seu inhærente, sive extrinsecò.

Similiter se habet consensus mutuus, cæteroque habens omnia, quæ pertinent ad verum consensum cordis & oris; sed quia deest habilitas subjecti, propter annexum illi impedimentum, non potest formaliter præstare matrimonium, quæ insufficientia potest provenire vel ex defectu intrinsecò ipsi consensui, vel solum extrinsecò. Hinc nullius accessione fieri potest sufficiens, cum laborat intrinsecè insufficientiâ, & ineptitudine, sicut dicitur de intellectu; bene tamen, si insufficientia solum sit extrinsecà. Ex hoc ergo colligitur, quando consensus mutuus ex se, & intrinsecè, seu jure naturali, non est ineptus ad valorem matrimonii, sed solum extrinsecè ex defectu alterius, quo præsentè præstaret matrimonium, non requiri sublato impedimento, sed defectu illo extrinsecò, novum consensum, sed sufficere priorem coram Parocho, & testibus præstitum, habitualiter perseverantem; quia tunc nihil deest ad contractum omnino validum.

543. Casus esse potest, si matrimonium nulliter contractum est propter consanguinitatem, affinitatem, justitiam publicam &c. hæc enim faciunt consensum mutuum, cæteroque nullo defectu juris naturalis laborantem, solum extrinsecè insufficientem, & sufficiens reddi potest, præcisè sublato eo impedimento: secus

Tom. IV.

est, si sit insufficientis intrinsecè v. g. conceptus ex errore, vi præcisâ, metu, vel sub conditione contra substantiam. In his enim casibus, nec sublato tali obice definit esse intrinsecè insufficientis. Unde in his requiri novum consensum sublato impedimento, omnino concedo.

Si dicas; ergo etiam in casu, quo unus fictè consentit consensu externo, nimirum sine interno, sufficet revalidationi, si simulator internè consentiat, consensu externo habitualiter perseverante; sed huius contrarium dictum est supr. ergo; illatum probatur; quia si adfuisset consensus internus, matrimonium tenuisset; ergo quod non tenuerit tunc consensus externus, solum est ex defectu consensus interni; sed sic insufficientia consensus externi est ex defectu solum extrinsecò; quia immutato consensu externo, positione solius interni, tolli potest; ergo. Resp. N. illatum: ad probat: dato anteced. dist. conseq. ergo quod non tenuerit tunc, solum est ex defectu consensus interni, sine quo nullum esse potest pactum C. sine quo adhuc habetur pactum contrahentium, N. cons. ubi adest purus duorum consensus, habetur pactum; ubi autem tantum unius, non habetur pactum: at ubi habetur pactum, non est defectus in contractu, qui surgit ex mutuo consensu carente vicio afficiente consensum internum; secus, ubi non est; ergo ex casu, ubi contractus est nullus non defectu consensus mutui; sed defectu consensus in uno, ab illo ad hoc non rectè arguitur.

Igitur matrimonium externè contractum, sed nullum ex defectu interni consensus saltem in uno, cum matrimonio externè contracto, non tamen nullo ex defectu consensus interni in ullo contrahentium, sed solum propter latens impedimentum non naturâ, sed dispositione juris dirimens, in hoc conventio, quod utrobique ad sit pactum, seu contractus externus; sed in hoc disconventio, quod hoc non careat constitutivis formalibus pacti, seu contractus inesse pacti, & contractus, nimirum cordis, & oris; secus illud, & ideo in illo non deficiat conventio, & traditio mutua, quæ est de substantia, & jure naturali huius contractus; secus in isto: ex hoc enim fit, quod in casu matrimonii ficti debeat contractus

S 2

tractus

tractus de novo celebrari, cum nondum corde & ore posita sit vera datio, & acceptio; secus in casu matrimonii corde & ore celebrati; nam hic non deficit datio, & acceptio.

§. 3.

Qualiter matrimonium irritum propter latens impedimentum reconciliandum?

546. Quæstio est, an ad matrimonii revalidationem in hoc casu sufficiat impedimentum esse legitime ablatum, quin de novo præstetur consensus? an in utroque novus consensus requiratur? Henriquez. *l. 11. de matr. c. 3. n. 6.* & alii docent, sufficere, quod sublato impedimento unus conjugum in dato casu ab altero petat, ut se in conjugem recipiat, ipseque annuat, & cum eo affectu ad alterum accedat, licet ignarum hujus nullitatis, nec comperta veritate consensurum; quia sic consensus præstatur ab utroque, dum sunt habiles. Alii verò dicunt, hoc non sufficere, sed requiri, quod uterque conjunx, aliquo modo certior factus de nullitate sui matrimonii, de novo consentiat, nisi gravia inconvenientia timeantur, si conjugum de nullitate matrimonii suspicio oriretur, prout frequenter timeri potest. P. Sanchez. *D. 36. n. 3.* Pontius *l. 8. tr. 4. c. 7. §. 2. d. n. 3.* Castropalaus *tract. 28. D. 2. p. 7. §. 2. n. 3.* & alii, licet concedant, non requiri, quod ei fiat notitia de causa nullitatis: requirunt tamen, quod alteri fiat notitia nullitatis: sed neutrum requiri, sive nullitas proveniat ex defectu consensus in uno, sive propter impedimentum uni, vel utrique contrahentium ignoratum, tenent Innocent. *in c. 1. de eo, qui duxit. n. 1.* Sorus *in 4. dist. 28. q. 1. a. 2. & dist. 29. q. 2. a. 1.* Rodrig. *in Summa tom. 1. c. 220. n. 2.* Henriquez. *l. 11. de matrimon. c. 3. n. 6.*

547. In hac controversia dicendum. 1. requiri novum consensum, in utroque sublato impedimento, si prius præstitus non est in facie Ecclesie, ubi id requiritur. Prior enim consensus mutus & acceptio mutua nulla fuit, non tam propter personarum contrahentium inhabilitatem; & defectum tacite conditionis in quovis contractu imbitur; quam ob de-

fectum formæ à Trident. præscriptæ. An autem idem dicendum sit in casu hujus formæ servatæ? diximus *n. 537.*

Dicendum. 2. ad novum illum consensum non requiri notitiam vel suspicionem absolutam de nullitate sui matrimonii. 1. quia consensus sub conditione revalidandi matrimonium, si prius ex aliquo capite nullum fuisset, non exigit notitiam, vel suspicionem absolutam de nullitate matrimonii; sed ille consensus sufficit ad revalidandum matrimonium sublato impedimento, prius nullum ex ejus præsentia, aliàs enim nec valeret, licet gravia inconvenientia timerentur. Nam horum justus metus non potest supplere consensum substantialiter requisitum in matrimonio; ergo. Igitur si sciens impedimentum, disponat ignorantem, ut sublato impedimento verè noviter consentiat in ipsum, sub conditione, si prius ex aliquo titulo nullum fuisset matrimonium, & simul etiam ipse consentiat, validum evadet matrimonium, non ex solo consensu (qui fiat solo facto & solum præsumptus est) sed verè dato, ab ignorante nullitatem matrimonii. Nec dici potest, eum, qui de sui matrimonii nullitate nullum dubium vel suspicionem habet, non posse in illud consentire animo, illud validum efficiendi, quia credit jam esse validum. Nam cum hac fide, quæ credit, esse validum, stare potest intentio, si ex latente causa fuisset invalidum, reddendi validum, quantum per se stat.

Dices: quando matrimonium ratificatur propter defectum consensus ex parte mulieris, necessarius est consensus ex parte utriusque, admonito Marito de matrimonii (quam ignorat) nullitate: sic enim respondit Clemens VIII. ut refert Pontius *l. 4. hic c. 24. n. 4.* & alii; & idem servat Pœnitentiaria in forma concedi solita pro revalidando matrimonio nullo, ex impedimento occulto, ibi: *mulierem de prioris consensus nullitate certioratà, ut videri potest apud Gobat in Quinario. tr. 5. c. 37. n. 141.* Resp. vel per hæc testimonia volunt evincere, quod consensus, matrimonio necessarius, præstari ex natura rei non possit, sine notitia de nullitate prioris contractus? vel solum, quod dispensationis facultas non aliter concedatur; & quodammodo sub conditione sine qua